

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Pribinova 2, 812 72 Bratislava

*Kritéria na hodnotenie
participatívneho procesu tvorby
verejných politík a implementácie*

Bratislava, september 2015

O nás

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len „ÚSV ROS“) navrhuje, implementuje a vyhodnocuje strednodobé stratégie v oblasti podpory a rozvoja občianskej spoločnosti.

ÚSV ROS navrhuje, koordinuje implementáciu Akčných plánov Iniciatívy pre otvorené vládnutie, zabezpečuje a koordinuje tvorbu iniciatív a stratégií, ktoré sa prioritne zameriavajú na posilnenie postavenia občanov voči štátu a orgánom verejnej správy (ďalej len „VS“), podporu aktivít, ktoré zvyšujú participáciu občanov a ich vplyv na verejné politiky, financovanie aktivít občianskej spoločnosti a i.

Hlavným poslaním ÚSV ROS je systematické prehlbovanie spolupráce medzi štátom, občanmi a MNO.

Viac informácií o nás nájdete na <http://www.minv.sk/?ros>

Obsah

Obsah.....	3
I. Iniciatíva pre otvorené vládnutie a záväzky v oblasti participácie	6
II. Definícia participácie a aspekty hodnotenia.....	9
<i>Rôzne aspekty participatívneho procesu ako predmet hodnotenia.....</i>	<i>10</i>
III. Hodnotenie participatívnych procesov a implementácie.....	13
<i>Ako zapájať zainteresovanú verejnosť?.....</i>	<i>13</i>
<i>Priestor pre sebahodnotenie.....</i>	<i>16</i>
Verejnosť je informovaná o tvorbe verejnej politiky.....	17
<i>Verejnosť sa zúčastňuje na diskusii o alternatívach verejnej politiky</i>	<i>19</i>
<i>Verejnosť sa zúčastňuje na rozhodovaní o verejnej politike.....</i>	<i>21</i>
<i>Verejnosť sa podieľa na dosahovaní dohody o prioritách verejnej politiky ako aj na jej realizácii.....</i>	<i>24</i>
Ďalšie hodnotiace kritériá.....	28
Hodnotenie implementácie verejnej politiky	31
Záver.....	32
Zoznam použitej literatúry	33

Úvod

Hodnotenie participatívnych procesov v prostredí verejnej správy je relatívne nový koncept. Potreba hodnotenia participatívnych procesov vzrastá so zvyšujúcim sa tlakom na verejnú správu zapájať do procesu tvorby, implementácie, monitorovania a hodnotenia verejných politík zainteresovaných aktérov.

Hodnotiť participatívny proces a implementáciu verejných politík je neľahkou úlohou. Tak ako odborná literatúra nepozná jednoznačnú definíciu pojmu „participácia“, tak neuvádza ani všeobecne platnú metodiku hodnotenia participatívnych procesov a implementácie. Každý participatívny proces je výnimočný, dynamický, závislý od mnohých interných a externých faktorov. Napriek tomu, je však žiaduce participatívne procesy a implementáciu mapovať, hodnotiť a poučiť sa zo slabých a silných stránok procesu. Cieľom hodnotenia participatívnych procesov je získať spätnú väzbu na prebehnutý proces.

Spätná väzba je dôležitá nie len pre samotné subjekty verejnej správy, ale aj pre každého účastníka - len na základe získanej spätnej väzby je možné systematicky zlepšovať procesy participatívnej tvorby verejných politík a implementácie.

Prvá kapitola predkladaného materiálu sa venuje stručnému predstaveniu Iniciatívy pre otvorené vládnutie a záväzkom Slovenskej republiky v oblasti participácie. Druhá kapitola sa venuje vysvetleniu pojmu participácia a aspektom, ktoré sa v literatúre uvádzajú ako predmet hodnotenia pre komplexné pochopenie participatívneho procesu. Tretia kapitola je jadrom tohto materiálu. Vychádza z materiálu „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“, ktoré boli schválené uznesením vlády SR č. 645/2014¹. Cieľom kapitoly je uľahčiť zodpovedným osobám rozhodovanie o uplatnení optimálneho scenára zapájania verejnosti do tvorby verejných politík vzhľadom na posúdenie interných, externých faktorov či povahy verejnej politiky. Ďalším cieľom je zaviesť jednoduchý seba - hodnotiaci nástroj. Vyplnením check - listov je možné získať priebežnú alebo záverečnú spätnú väzbu na realizovaný participatívny proces. Kapitola taktiež uvádza ďalšie kritériá na hodnotenie participatívnych procesov tvorby a implementácie verejných politík,

¹ „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“ sú súčasťou materiálu „Analýza a/alebo evalvácia 4 dialógov o verejných politikách“. Autorkou „Pravidiel zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“ je Karolína Miková.

ktoré sa uvádzajú v Príručke na evalváciu participatívnych procesov, ktorú vydalo Oddelenie správy a riadenia a vzťahov medzi inštitúciami. Tieto kritériá boli už overené v rámci evalvácie participatívneho procesu v Katalánsku, ktorý bol vedený Generálnym riaditeľom pre občiansku participáciu Ministerstva vnútra v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia a bývania a mestskou radou.

Tento materiál je určený pre zamestnancov štátnej správy, ktorí sa podieľajú na tvorbe verejných politík, majú ambíciu systematicky zapájať zainteresované skupiny do procesov tvorby verejných politík a zároveň chcú získať spätnú väzbu na realizované procesy. Tento materiál ponúka len základný rámec hodnotenia participatívnych procesov a implementácie v súlade s materiálom „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“. Veríme, že bude materiál nápomocný a prispeje k skvalitneniu participatívnych procesov a uľahčí rozhodovanie o miere zapojenia verejnosti.

I. Iniciatíva pre otvorené vládnutie a záväzky v oblasti participácie

Slovenská republika (ďalej len „SR“) sa v roku 2011 prihlásila do medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie (z angl. „Open Government Partnership“, ďalej len „OGP“), ktoré zoskupuje dovedna 65 krajín sveta. Vláda SR týmto krokom deklarovala záujem **zvyšovať transparentnosť verejnej správy, bojovať proti korupcii, podporovať aktívne občianstvo, zavádzať inovácie do prostredia verejnej správy a uplatňovať princíp otvorenosti voči občanom.**

Na základe členstva SR v OGP vypracoval ÚSV ROS v spolupráci s občianskou spoločnosťou Akčný plán na roky 2012 – 2013 (ďalej len „Akčný plán OGP 2012-2013“) a Akčný plán na rok 2015 (ďalej len „Akčný plán OGP 2015“), v ktorých zakotvil záväzky pre jednotlivých ministrov v oblastiach ako **otvorené dáta, otvorené vzdelávanie, otvorená justícia a participácia občanov na tvorbe verejných politík.**

Jednou z najdôležitejších oblastí OGP je podpora občianskej participácie. Záväzky v oblasti participácie vychádzajú z nášho presvedčenia, že kvalitné spravovanie vecí verejných si vyžaduje úzku spoluprácu medzi štátom a zainteresovanými skupinami. Upevňovanie spolupráce, budovanie princípov partnerstva a vedenie dialógu v procese tvorby verejných politík, je dôležité najmä pre zohľadnenie individuálnych potrieb zainteresovaných skupín s cieľom predchádzať napätiu v spoločnosti. Zároveň sa tým zvyšuje kvalita prijímaných verejných politík a potenciál na úspešnú implementáciu politiky.

V rámci implementácie prvého Akčného plánu OGP 2012-2013 boli v spolupráci so splnomocnencom vlády tvorené 4 verejné politiky² participatívne aplikovaním rôznych participatívnych metód. Následne bola vykonaná evalvácia týchto procesov. Autori **„Analýzy a/alebo evalvácie štyroch dialógov o verejných politikách“**³

² V rámci Akčného plánu 2012-2013 boli tieto politiky tvorené participatívne v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti : Dialóg o Zákone o sociálnych službách (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR); dialóg o Zákone na ochranu prírody (Ministerstvo životného prostredia SR); dialóg o Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv (Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR); dialóg o Zákone o účasti verejnosti na legislatívnom procese (Ministerstvo spravodlivosti SR).

³ Materiál je dostupný tu http://www.minv.sk/?ros_participacia_vystup

poukázali na tieto slabé a silné stránky participatívnych procesov (Bianchi, Láštiová, & Miková, 2014, s. 4-5)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • zapojenie širokého spektra zainteresovaných aktérov občianskej spoločnosti (MNO, akademická obec, a i.) • pripravenosť, otvorenosť rezortov • ochota komunikovať aj s tými zainteresovanými skupinami, ktoré sa ukázali ako relevantné v neskorších fázach tvorby verejných politík • rozhodnutie ministrov otestovať samých seba a ich schopnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • nejasnosť procesu pre účastníkov (z poskytnutých informácií neboli jasné ciele participatívnych procesov, role aktérov) • nedostatok času na formulovanie návrhov • nekompletnosť informácií • chýbajúca spätná väzba pre účastníkov ako bol ich návrh spracovaný

Tabuľka 1: Výsledky evalvácie 4 dialógov o politikách

Na základe zistení z evalvačnej správy bol vytvorený materiál „**Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík**“ (ďalej len „*Pravidlá zapájania verejnosti*“), ktorý bol schválený Uznesením vlády SR č. 645 zo 17. decembra 2014⁴. Materiál bol vytvorený s cieľom ponúknuť kompetentným osobám návod ako efektívne a systematicky zapájať verejnosť do tvorby verejných politík.

Pravidlá ukotvili 4 Scenáre tvorby verejných politík vzhľadom na mieru zapojenia verejnosti:

- **Scenár 1: Verejnosť je informovaná o tvorbe verejnej politiky**
- **Scenár 2: Verejnosť sa zúčastňuje na diskusii o alternatívach verejnej politiky**
- **Scenár 3: Verejnosť sa zúčastňuje na rozhodovaní o verejnej politike**

⁴ Materiál Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík je so sprievodnými dokumentmi dostupný na tomto mieste

<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=24127>

- **Scenár 4: Verejnosť sa podieľa na dosahovaní dohody o prioritách verejnej politiky ako aj na jej realizácii**

Vláda SR vzala Pravidlá na vedomie a odporúča ministrom, predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy orgánom samosprávy riadiť sa predmetným materiálom pri zapájaní verejnosti do tvorby verejných politík.

Vo februári 2015 bol Uznesením vlády SR schválený v poradí druhý Akčný plán OGP na rok 2015. Do akčného plánu boli zakotvené tieto záväzky v oblasti participácie (ÚSV ROS, 2015):

Úloha	Popis	Termín
C. 22	Identifikovať aspoň jednu verejnú politiku na každom rezorte, ktorá bude vytvorená participatívnym spôsobom	30. 3. 2015
C. 23	Zrealizovať workshopy, zamerané na tému zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, pre zamestnancov štátnej správy, ktorí budú zodpovední za identifikáciu a následné vytvorenie verejnej politiky participatívnym spôsobom	31. 5. 2015
C. 24	Participatívnym spôsobom s občianskou verejnosťou vytvoriť vybranú verejnú politiku a pripraviť podmienky na jej implementáciu	31. 12. 2015
C. 25	Vytvoriť kritériá pre hodnotenie participatívnych procesov tvorby a implementácie verejných politík	30. 9. 2015
C. 26	Vyhodnotiť tvorbu a implementáciu vybraných verejných politík zrealizovaných participatívnym spôsobom	29. 2. 2016
C. 27	Zmapovať súčasné legislatívne prostredia vo vzťahu k zapájaniu verejnosti do tvorby verejných politík a navrhnúť jeho úpravy	Odložená úloha

Tabuľka 2: Úlohy Akčného plánu OGP na rok 2015 v oblasti "Vláda otvorená pre dialóg"

Na podnet ÚSV ROS vznikla pracovná skupina, ktorá participovala na tvorbe tohto materiálu.

II. *Definícia participácie a aspekty hodnotenia*

Skôr ako sa začneme venovať konkrétnym kritériám na hodnotenie participatívneho procesu a implementácie verejných politík, je žiaduce vysvetliť čo vnímame pod pojmom „participácia“.

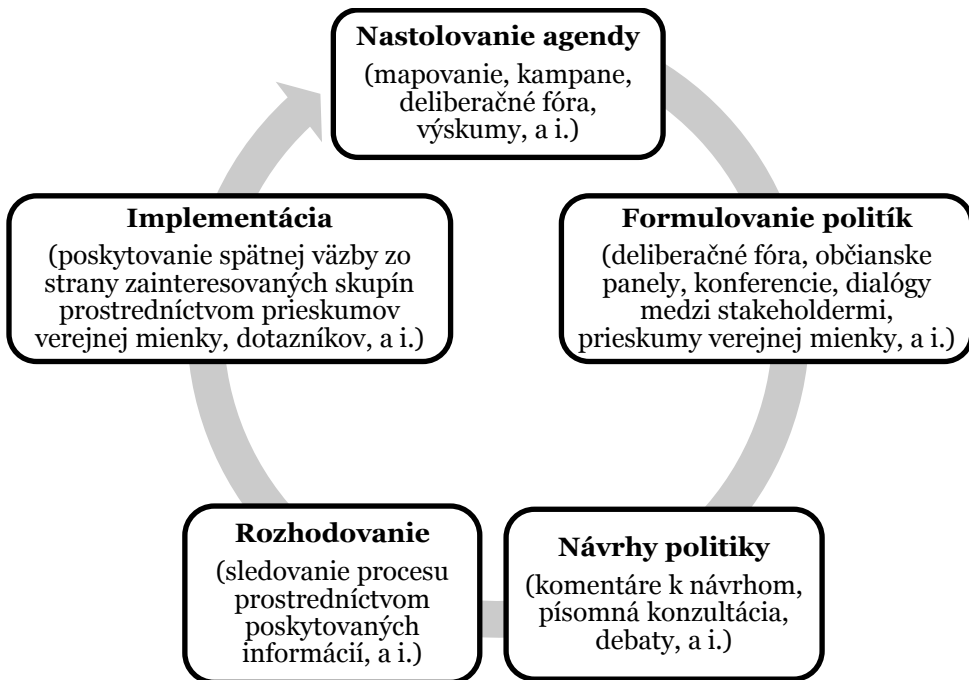
V odbornej literatúre autori často uvádzajú, že pojem „participácia“ nie je ľahké zadať. Vo všeobecnosti však prevláda akceptácia minimalistickej definície pojmu participácia, ktorá hovorí o *účasti verejnosti na správe vecí verejných*. Túto minimalistickú definíciu vieme obohatiť ďalšími odbornými pohľadmi, ktoré nazerajú na participáciu ako na:

- *nástroj na zblížovanie občanov a štátu, zvyšovanie dosahu a vplyvu na rozhodnutia prijímané na všetkých úrovniach spravovania čím sa vytvára prirodzená „protikorupčná poistka“* (Sičáková-Beblavá, 2005, s. 7),
- *čo znamená, že ide o spoluúčasť verejnosti na verejnom rozhodovaní, ktoré vedie k transparentnosti a efektívnosti* (Paulíniová, 2005, s. 13)
- *čím vzniká predpoklad na dobré vládnutie* (Klimovský, 2008; 11, s. 25)
- *v priestore sietí vzťahov rozličných aktérov – občanov, štátnou a verejnou správou, rôznymi inštitúciami, poslancami, samosprávami, záujmovými združeniami a občianskymi iniciatívami* (Strussová & Petříková, 2009, s. 356).

V medziach tohto materiálu sa budeme prioritne venovať participácii (účasti) verejnosti na tvorbe verejných politík - budeme hovoriť o participatívnych procesoch. Participatívne procesy zlepšujú vzťah medzi občanmi a verejnou správou (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013). Z tohto dôvodu je dôležité vyhodnocovať participatívne procesy aby sa eliminovali chyby v procese, a naopak, podporovali jeho silné stránky.

Participácia môže byť prítomná vo všetkých fázach cyklu verejnej politiky - jej miera, povaha závisí často od vôle kompetentných osôb v rozhodovacích

orgánoch. Subjekty verejnej správy môžu využívať širokú paletu nástrojov na zapojenie zainteresovaných skupín do procesu nastolovania agendy, formulácie politík, návrhu politík, rozhodovania a implementácie. Tento cyklus zobrazuje schéma nižšie:

Tabuľka 3: Cyklus tvorby verejnej politiky. Zdroj: Adaptované ÚSV ROS z Warburton, s. 4.

Rôzne aspekty participatívneho procesu ako predmet hodnotenia

Hodnotenie participatívneho procesu tvorby verejných politík je možné z viacerých hľadísk preto je potrebné jasne zadefinovať predmet hodnotenia a potom zvoliť vhodnú metodológiu. V rámci hodnotenia participatívneho procesu je možné zamerať sa napríklad na tieto aspekty (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013, s. 14):

- **Kontext, v ktorom sa participatívny proces odohráva:** Za kontext, v ktorom sa odohráva participatívny proces chápeme súbor externých

faktorov, ktorých existencia má pozitívny alebo negatívny vplyv na úspešnosť participatívneho procesu. Cieľom tohto prístupu je zodpovedať si otázku či existuje priamy vzťah medzi zlepšenými externými faktormi a zvýšením šancí na úspešný participatívny proces. V rámci tohto prístupu je možné analyzovať sociálny kapitál, charakteristiku inštitúcií, predchádzajúce skúsenosti s participatívnym procesom, zdrojmi a i. (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013, s. 14):

- **Proces samotný a jeho nástroje:** Hodnotenie procesu samotného sa zameriava na analýzu procesných aspektov, napr. počet, profil zapojených skupín, aké participatívne metódy boli aplikované a účinné, na vplyv zapojených skupín na finálnu podobu politiky a i. Tento prístup je možné uplatniť aj v rámci hodnotenia komplexného procesu ako aj v rámci hodnotenia jednotlivých nástrojoch participatívneho procesu (napr. pri hodnotení workshopov, konzultácií, deliberačných fór, a i.) (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013, s. 14):
- **Dopad procesu:** Hodnotenie dopadu procesu je možné vykonávať *ex post*. Hodnotenie *ex post* sa zvyčajne sa zameriava na dva typy dopadov, a to hmatateľné dopady a nehmatateľné dopady procesu. Ak hovoríme o hmatateľných dopadoch, máme na mysli dopady súvisiace s obsahom procesu – ide o výstup samotný. Ak hovoríme o nehmatateľných dopadoch, máme na mysli dopady, ktoré charakterizujeme ako zlepšenie vzťahov prostredníctvom realizácie participatívneho procesu – ide o výsledky procesu, ktoré sa objavujú zväčša až po uplynutí určitého času (napr. sociálna, demokratická transformácia). (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013, s. 14):

Ako sa uvádza v ďalšej publikácii, cieľom hodnotenia participatívnych procesov je odpovedať si na tieto 3 jednoduché otázky (Warburton, s. 6):

- **Bol participatívny proces úspešný?** Inými slovami, splnil sa jeho cieľ, účel a dosiahli sa ním úspechy?

- **Bol participatívny proces funkčný?** Inými slovami, čo sa stalo, čo fungovalo viac a čo menej, aké sú poučenia pre ďalšie participatívne procesy?
- **Aký dopad má realizovaný participatívny proces** na účastníkov, na kvalitu verejnej politiky, na zainteresované skupiny a i.? (Warburton, s. 6):

III. Hodnotenie participatívnych procesov a implementácie

Ako zapájať zainteresovanú verejnosť?

Ako sme spomínali na inom mieste, ÚSV ROS predkladal na rokovanie vlády SR materiál s názvom „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“⁵, ktorý bol schválený Uznesením vlády SR č. 645/2014, čím nadobudol odporúčací charakter.

Materiál zdefinoval 4 úrovne zapájania verejnosti do tvorby verejných politík. Úroveň zapájania verejnosti je závislá od viacerých faktorov, napr. od celkovej informovanosti verejnosti o probléme, časového rámca potreby prijatia rozhodnutia, existencie názorových skupín v spoločnosti, dostupných zdrojov verejnej správy a i. faktorov. Najnižšia miera zapájania verejnosti je prítomná v Scenári 1, kde sa predpokladá jednostranný tok informácií smerom k verejnosti po celú dobu tvorby verejnej politiky s cieľom zvyšovať povedomie o existujúcom probléme. Najvyššia miera zapájania verejnosti sa predpokladá v Scenári 4, kde sa zainteresované skupiny priamo podieľajú na rozhodovaní a dosahovaní zhody.

Skôr ako zodpovedné osoby začnú plánovať participatívny proces tvorby verejnej politiky, odporúčame zhodnotiť existujúce interné a externé faktory a na základe toho vybrať optimálny scenár 1 - 4. Nasledujúca tabuľka uvádza stručný popis faktorov na základe ktorých sa zodpovedné osoby rozhodujú, ktorý scenár je najlepšie aplikovateľný:

⁵ Autorkou materiálu „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“ je Karolína Miková z PDCS, ktorá sa venuje problematike participácie venuje v akademickej aj praktickej rovine.

Scenár	Popis faktorov	Cieľ participatívneho procesu
<p>Scenár 1:</p> <p>Verejnosť je informovaná o tvorbe verejnej politiky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • existuje potreba prijať verejnú politiku v krátkom čase • neočakáva sa výrazná polarizácia názorov v spoločnosti • o danom probléme je verejnosť málo informovaná • neráta sa s aktívnou rolou verejnosti • ide o jednostranné informovanie 	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšiť povedomie verejnosti o probléme • príprava verejnosti na diskusiu o téme verejnej politiky
<p>Informovanie</p>		
<p>Scenár 2:</p> <p>Verejnosť sa zúčastňuje na diskusii o alternatívach verejnej politiky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • o probléme existuje verejná diskusia • verejnosť sa zaujíma o riešenie problému • sú sformované názorové skupiny avšak nepolarizujú spoločnosť • existuje tlak na zmenu súčasnej politiky, ktorá rieši problém; • subjekty VS disponujú zdrojmi na implementáciu verejnej politiky 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora verejnej diskusie; • zvyšovanie kvality rozhodnutia • zvyšovanie povedomia verejnosti o téme a probléme verejnej politiky • pomenovanie dôležitých hodnôt
<p>Konzultovanie</p> <p>Diskutovanie</p>		
<p>Scenár 3:</p> <p>Verejnosť sa zúčastňuje na rozhodovaní o verejnej politike</p>	<ul style="list-style-type: none"> • o predmete verejnej politiky existuje rozvinutá verejná diskusia • sú sformulované názorové skupiny, ktoré sa aj 	<ul style="list-style-type: none"> • získavanie a zapracovávanie návrhov od zainteresovaných aktérov • dosahovanie dohody alebo zhody

<p>Dosahovanie dohody Podieľanie sa na rozhodnutí</p>	<p>rozchádzajú v spôsobe riešenia problému</p> <ul style="list-style-type: none"> • komplexnosť problému vyžaduje spoluprácu viacerých verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti • počíta sa s aktívnou rolou verejnosti 	
<p>Scenár 4: Verejnosť sa podieľa na dosahovaní dohody o prioritách verejnej politiky ako aj na jej realizácii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • verejná správa nemá dostatočné kapacity, zdroje, autoritu na realizáciu budúceho rozhodnutia • komplexnosť problému vyžaduje spoluprácu viacerých verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti • počíta sa s aktívnou rolou zainteresovaných aktérov • existuje vôľa viesť participatívny proces, vôľa akceptovať a presadiť výsledok participatívneho procesu 	<ul style="list-style-type: none"> • široké zapojenie rôznych zainteresovaných skupín • eliminácia konfliktu medzi rôznymi záujmami • zvýšiť kvalitu verejnej politiky • budovanie kapacít pre implementáciu verejnej politiky
<p>Plánovanie spoločného postupu Účasť na realizácii rozhodnutia</p>		

Priestor pre sebahodnotenie

Cieľom ÚSV ROS nie je len hodnotiť participatívne procesy tvorby verejných politík a implementácie ale napomôcť k vytvoreniu jednoduchého systému sebahodnotenia pre zodpovedné osoby, ktoré majú kompetenciu navrhnúť resp. ovplyvňovať podobu procesov tvorby verejných politík a implementácie.

Po úvodnom zhodnotení interných a externých faktorov na základe ktorých, bol vybraný optimálny scenár zapájania verejnosti je možné realizovať participatívny proces v súlade s odporúčaniami materiálu Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík. Každý scenár 1 – 4 si vyžaduje mierne odlišný prístup, resp. súbor aktivít v rámci konkrétnej fázy procesu.

Nasledujúce tabuľky slúžia ako jednoduchý „check-list“ aktivít priradených k scenárom 1 – 4. V každej kontrolnej otázke check-listov sa očakáva kladná odpoveď.

Spätnú väzbu je možné získať nielen po realizácii procesu ale aj počas realizácie, čo umožní včas korigovať realizované aktivity alebo naopak, aktivity naplánovať. Zároveň je nutné aby bol check-list vyplňaný objektívne. Check-listy vytvárajú jednoduchú formu spätnej väzby pre zodpovedné osoby, či boli všetky odporúčané aktivity naplnené.

Check-list pre Scenár 1: Verejnosť je informovaná o tvorbe verejnej politiky				
Fáza procesu	Subfáza	Kontrolná otázka	Á⁶	N⁷
Príprava	Identifikácia cieľu, témy, problému, alternatív	Bol zadaný cieľ participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola vykonaná analýza na identifikáciu témy, problému, alternatív riešení?	☐	☐
	Identifikácia zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza zainteresovaných skupín?	☐	☐
	Identifikácia záujmov zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza záujmov a možných konfliktov zainteresovaných aktérov?	☐	☐
Informovanie⁸	Rozsah informácií	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o probléme, ktorý má predmetná VP riešiť?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o plánovanej podobe VP?	☐	☐
	Kontinuita informovania	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie pred začatím samotnej tvorby VP týkajúce sa časového rámca tvorby VP a cieľov VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie počas tvorby VP?	☐	☐

6 Áno, aktivita bola realizovaná.

7 Nie, aktivita nebola realizovaná.

⁸Pod pojmom „informovanie“ myslíme proaktívne zverejňovanie informácií o tvorbe VP. Informácie sú zverejňované subjektom verejnej správy a sú určené pre účastníkom participatívneho procesu. V tomto prípade je možné informovať prostredníctvom webovej stránky, tlačových správ, cez mailing list, na hromadných stretnutiach a i.

		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie po ukončení tvorby VP?	☐	☐
	Kvalita včasnosť ⁹ informácií	Boli informačné materiály, informácie poskytnuté včas?	☐	☐
		Boli poskytnuté informácie vo vyhovujúcej technickej kvalite?	☐	☐
	Adresnosť informácií	Boli zvolené komunikačné kanály účinné vzhľadom na prenos relevantných informácií o VP?	☐	☐
Spätná väzba	Evalvácia procesu	Bola vykonaná evalvácia tvorby verejnej politiky?	☐	☐
		Bola evalvačná správa zverejnená?	☐	☐
		Bol cieľ participatívneho procesu splnený?	☐	☐

Zdroj: Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, MV SR, 2014.

⁹Pod pojmom „včasnosť“ rozumieme informácie poskytnuté v dostatočnom časovom predstihu na zabezpečenie požadovaných úkonov (formulácia pripomienok, dostavenie sa na pracovné stretnutie, vypracovanie materiálov, a i.). V prípade zasielania materiálov na pripomienkovanie účastníkom dialógu sa očakáva poskytnutie dostatočnej časovej alokácie na kritické zhodnotenie zasielaného materiálu a formuláciu pripomienok. Minimálna lehota na pripomienkovanie by mala byť stanovená na 7 pracovných dní (max. 70 stránkový dokument). Táto časová alokácia sa priamo úmerne zvyšuje k zvyšujúcemu sa počtu strán materiálu. V prípade žiadosti o účasť na pracovnom stretnutí je nutné túto požiadavku formulovať minimálne 5 pracovných dní pred plánovaným stretnutím.

Check-list Scenár 2: Verejnosť sa zúčastňuje na diskusii o alternatívach verejnej politiky				
Fáza procesu	Subfáza	Kontrolná otázka	Á	N
Príprava	Identifikácia cieľu, témy, problému, alternatív	Bol zadaný cieľ participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola vykonaná analýza na identifikáciu témy, problému, alternatív riešení?	☐	☐
	Identifikácia zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza zainteresovaných skupín?	☐	☐
	Identifikácia záujmov stakeholderov	Bola vykonaná analýza záujmov a možných konfliktov zainteresovaných aktérov?	☐	☐
Informovanie	Rozsah informácií	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o probléme, ktorý má predmetná VP riešiť?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o plánovanej podobe VP?	☐	☐
	Kontinuita informovania	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie pred začatím samotnej tvorby VP týkajúce sa časového rámca tvorby VP a cieľov VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie počas tvorby VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie po ukončení tvorby VP?	☐	☐
	Kvalita a včasnosť informácií	Boli informačné materiály, informácie poskytnuté včas?	☐	☐
Boli poskytnuté informácie vo vyhovujúcej technickej kvalite?		☐	☐	

		Boli informácie o tvorbe VP poskytnuté aj v podobe otvorených dát?	☐	☐
	Adresnosť informácií	Boli zvolené komunikačné kanály účinné vzhľadom na prenos relevantných informácií o VP?	☐	☐
Dialóg	Zainteresované skupiny	Predstavujú zapojené skupiny reprezentatívnu vzorku zainteresovaných aktérov vzhľadom na pomer a profil?	☐	☐
		Reprezentujú zapojené skupiny celkovú heterogenitu zainteresovaných skupín?	☐	☐
	Spätná väzba	Bola zapojeným skupinám do dialógu odoslaná spätná väzba ako bolo s ich návrhom naložené?	☐	☐
	Výstup dialógu	Bola spracovaná výstupná správa z dialógu obsahujúca pripomienky, odporúčania, komentáre zapojených skupín?	☐	☐
	Naplnenie cieľov a očakávaní	Boli splnené ciele a očakávaní dialógu so zainteresovanými skupinami na strane subjektu VS?	☐	☐
		Boli návrhy zo strany zapojených skupín zakotvené do návrhu VP?	☐	☐
	Zpracovanie návrhov účastníkov procesu	Indikujú účastníci procesu spokojnosť s vyhodnotením ich návrhov k VP?	☐	☐
Spätná väzba	Evalvácia procesu	Bola vykonaná evalvácia tvorby verejnej politiky?	☐	☐
		Bola evalvačná správa zverejnená?	☐	☐
		Bol cieľ participatívneho procesu splnený?	☐	☐

Zdroj: Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, MV SR, 2014.

Check-list Scenár 3: Verejnosť sa zúčastňuje na rozhodovaní o verejnej politike				
Fáza procesu	Subfáza	Kontrolná otázka	Á	N
Príprava	Identifikácia cieľu, témy, problému, alternatív	Bol zadefinovaný cieľ participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola vykonaná analýza na identifikáciu témy, problému, alternatív riešení?	☐	☐
	Identifikácia zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza zainteresovaných skupín?	☐	☐
	Identifikácia záujmov zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza záujmov a možných konfliktov zainteresovaných aktérov?	☐	☐
Informovanie	Rozsah informácií	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o probléme, ktorý má predmetná VP riešiť?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o plánovanej podobe VP?	☐	☐
	Kontinuita informovania	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie pred začatím samotnej tvorby VP týkajúce sa časového rámca tvorby VP a cieľov VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie počas tvorby VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie po ukončení tvorby VP?	☐	☐

	Kvalita a včasnosť informácií	Boli informačné materiály, informácie poskytnuté zainteresovaným skupinám včas?	☐	☐	
		Boli poskytnuté informácie vo vyhovujúcej technickej kvalite?	☐	☐	
		Boli informácie o tvorbe VP poskytnuté aj v podobe otvorených dát?	☐	☐	
	Adresnosť informácií	Boli zvolené komunikačné kanály účinné vzhľadom na prenos relevantných informácií o VP zainteresovaným skupinám?	☐	☐	
	<i>Dialóg</i>	Zainteresované skupiny	Predstavujú zapojené skupiny reprezentatívnu vzorku zainteresovaných aktérov vzhľadom na pomer a profil?	☐	☐
			Reprezentujú zapojené skupiny celkovú heterogenitu zainteresovaných skupín?	☐	☐
Spätná väzba		Bola zapojeným skupinám do dialógu odoslaná spätná väzba ako bolo s ich návrhom naložené?	☐	☐	
		Indikujú zapojené skupiny, že ich návrh ovplyvnil konečnú podobu tvorby VP?	☐	☐	
Naplnenie cieľov a očakávaní		Boli splnené ciele, očakávania od dialógu na strane subjektu VS?	☐	☐	
		Indikujú zapojené skupiny naplnenia svojich cieľov a očakávaní, s ktorými vstupovali do participatívneho procesu?	☐	☐	
Zpracovanie návrhov		Indikujú účastníci procesu spokojnosť s vyhodnotením ich návrhov k VP?	☐	☐	

	účastníkov procesu	Boli návrhy zo strany zapojených skupín zakotvené do návrhu VP?	☐	☐
	Formy dialógu	Prispeli zvolené participatívne metódy k splneniu cieľov participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola kvantita participatívnych metód adekvátne k povahe, predmetu, citlivosti, komplexnosti VP?	☐	☐
		Indikujú zapojené skupiny spokojnosť s formou dialógu a so zvolenými participatívnymi metódami?	☐	☐
	Výstup dialógu	Bola spracovaná výstupná správa z dialógu obsahujúca pripomienky, odporúčania, komentáre zapojených skupín?	☐	☐
Bolo zapojeným skupinám umožnené pripomienkovať výstupnú správu z dialógu?		☐	☐	
Spätná väzba	Evalvácia procesu	Bola vykonaná evalvácia tvorby verejnej politiky?	☐	☐
		Bola evalvačná správa zverejnená?	☐	☐
		Bol cieľ participatívneho procesu splnený?	☐	☐

Zdroj: Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, MV SR, 2014.

Check-list Scenár 4: Verejnosť sa podieľa na dosahovaní dohody o prioritách verejnej politiky ako aj na jej realizácii				
Fáza procesu	Subfáza	Kontrolná otázka	Á	N
Príprava	Identifikácia cieľu, témy, problému, alternatív	Bol zadefinovaný cieľ participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola vykonaná analýza na identifikáciu témy, problému, alternatív riešení?	☐	☐
	Identifikácia zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza zainteresovaných skupín?	☐	☐
	Identifikácia záujmov zainteresovaných skupín	Bola vykonaná analýza záujmov a možných konfliktov zainteresovaných aktérov?	☐	☐
Informovanie	Rozsah informácií	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o probléme, ktorý má predmetná VP riešiť??	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie o plánovanej podobe VP?	☐	☐
	Kontinuita informovania	Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie pred začatím samotnej tvorby VP týkajúce sa časového rámca tvorby VP a cieľov VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie počas tvorby VP?	☐	☐
		Boli zainteresovaným skupinám poskytnuté informácie po ukončení tvorby VP?	☐	☐
	Kvalita a včasnosť informácií	Boli informačné materiály, informácie poskytnuté zainteresovaným skupinám včas?	☐	☐
Boli poskytnuté informácie vo vyhovujúcej technickej kvalite?		☐	☐	

		Boli informácie o tvorbe VP poskytnuté aj v podobe otvorených dát?	☐	☐
	Adresnosť informácií	Boli zvolené komunikačné kanály účinné vzhľadom na prenos relevantných informácií o VP zainteresovaným skupinám?	☐	☐
Dialóg	Zainteresované skupiny	Predstavujú zapojené skupiny reprezentatívnu vzorku zainteresovaných aktérov vzhľadom na optimálny pomer a profil?	☐	☐
		Reprezentujú zapojené skupiny celkovú heterogenitu zainteresovaných skupín?	☐	☐
		Boli do dialógu zapojení zástupcovia inštitúcií, organizácií, ktoré disponujú zdrojmi a rozhodovacími právomocami v súvislosti s riešením problému danej VP?	☐	☐
		Bol do dialógu zapojený relevantný počet expertov vzhľadom na komplexnosť problému VP a na celkový počet účastníkov participatívneho procesu?	☐	☐
	Jasné zadanie dialógu	Boli vypracované materiály pre zapojené skupiny na zadefinovanie základných rámcov dialógu? ¹⁰	☐	☐
	Spätná väzba	Bola zapojeným skupinám do dialógu odoslaná spätná väzba ako bolo s ich návrhom naložené?	☐	☐
Indikujú zapojené skupiny, že ich návrh ovplyvnil konečnú podobu tvorby VP?		☐	☐	

¹⁰V základnom rámci participatívneho procesu má byť zadefinované: cieľ participatívneho procesu, plánovaný výstup, záväzky a povinnosti zapojených zainteresovaných skupín a mandát v procese, preferované postupy rozhodovania, spôsob riešenia názorových a hodnotových rozdielov medzi zainteresovanými skupinami.

	Naplnenie cieľov a očakávaní	Boli splnené ciele a očakávaní od dialógu na strane subjektu VS?	☐	☐
		Indikujú zapojené skupiny naplnenia svojich cieľov a očakávaní, s ktorými vstupovali do participatívneho procesu?	☐	☐
	Zpracovanie návrhov účastníkov procesu	Indikujú účastníci procesu spokojnosť s vyhodnotením ich návrhov k VP?	☐	☐
		Boli návrhy zo strany zapojených skupín zakotvené do návrhu VP?	☐	☐
	Formy dialógu	Prispeli zvolené participatívne metódy k splneniu cieľov participatívneho procesu?	☐	☐
		Bola kvantita participatívnych metód adekvátna k povahe, predmetu, citlivosti, komplexnosti VP?	☐	☐
		Indikujú zapojené skupiny spokojnosť s formou dialógu a so zvolenými participatívnymi metódami?	☐	☐
		Viedli zvolené participatívne metódy k rovnocennému postaveniu subjektu VS a zapojených aktérov?	☐	☐
		Indikujú zapojení aktéri rovnocenné postavenie so subjektom VS v rámci tvorby VP?	☐	☐
	Výstup dialógu	Bola spracovaná výstupná správa z dialógu obsahujúca pripomienky, odporúčania, komentáre zapojených skupín?	☐	☐
		Bolo zapojeným skupinám umožnené pripomienkovať výstupnú správu z dialógu?	☐	☐
	Spätná väzba	Evalvácia procesu	Bola vykonaná evalvácia tvorby verejnej politiky?	☐

		Bola evalvačná správa zverejnená?	☐	☐
		Bol cieľ participatívneho procesu splnený?	☐	☐

Zdroj: Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, MV SR, 2014.

Ďalšie hodnotiace kritériá

V Príručke na evalváciu participatívnych procesov, ktorú vydalo Oddelenie správy a riadenia a vzťahov medzi inštitúciami (Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013) sa v procese hodnotenia participatívnej tvorby verejných politík odporúča zamerať na viaceré aspekty.

Napríklad na kritériá pre koordináciu procesu, kritériá pre účastníkov, procesné kritériá, kritériá participatívnych metód a na dôsledky procesu. V nasledujúcej tabuľke uvádzame kritériá, evalvačné otázky a metódy zberu dát podľa spomínanej Príručky na evalváciu participatívnych procesov:

Kritérium	Otázky	Metóda
1. Kritériá pre účastníkov		
Rozsah	Aký je percentuálny podiel účastníkov v porovnaní s referenčnou populáciou?	Záznamy o účastníkoch
	Aký je percentuálny podiel participujúcich aktérov k celkovému počtu aktérov?	Záznamy o účastníkoch
	Aká je percentuálna miera účasti účastníkov na procese, ktorí boli vybratí?	Záznamy o účastníkoch
Diverzita	Zúčastňovali sa na procese všetci, ktorí prejavili záujem?	Sociogram
	Aký je percentuálny podiel určitého sociálneho kolektívu alebo skupiny?	Záznamy o účastníkoch
	Aký profil majú organizácie účastníkov?	Záznamy o účastníkoch
Reprezentácia	Existuje tok informácií medzi reprezentantmi a reprezentujúcimi?	Analýza dokumentov/Rozhovor
	Boli reprezentanti vybraní demokraticky?	Rozhovory/Priame pozorovanie
	Sú názory reprezentantov lojálne k ich organizáciám?	Dotazník

2. Procesné kritériá		
Relevancia	Sú občania presvedčení o dôležitosti predmetu participácie?	Dotazníky
	Bol ovplyvnený rozpočet?	Analýza dokumentov/Rozhovory
Kapacita na intervenciu	Má subjekt vedúci participatívny proces kompetencie na uvedenie výsledkov do platnosti?	Rozhovory
Východiská	Odkiaľ vzišla potreba participovať na procese?	Rozhovory
3. Kritériá participatívnych metód		
Úroveň participácie	Aká je úroveň participácie v procese?	Hodnotiaci dotazník/Hodnotiaci workshop
Možnosť návrhov	Môžu účastníci podávať návrhy počas procesu?	Analýza dokumentov/Hodnotiace dotazníky
Kvalita informácií	Boli informácie a diseminačný kanál účinný?	Hodnotiace dotazníky/Interné diskusie/ Hodnotiace workshopy
	Boli informácie spracované z viacerých hľadísk?	Hodnotiace dotazníky/Interné diskusie/ Hodnotiace workshopy
	Sú informácie produkované jasne a užitočne?	Hodnotiace dotazníky/Interné diskusie/ Hodnotiace workshopy
Kvalita deliberácie	Boli využité metódy deliberácie?	Analýza dokumentov/Priame pozorovanie
	Bolo účastníkom umožnené vyjadrovať ich nápady?	Hodnotiaci dotazník/Priame pozorovanie
	Boli nové nápady a pohľady po deliberácii ďalej rozvíjané?	Priame pozorovanie/Analýza dokumentov/Dotazník pred a po deliberácii

	Aká hĺbky debaty bola prítomná?	Hodnotiaci dotazník/Priame pozorovanie
Hodnotenie	Bola vykonaná evalvácia procesu?	Analýza dokumentov/Rozhovory
	Je alebo bude evalvácia participatívna?	Analýza dokumentov/Rozhovory
4. Dôsledky procesu		
Vplyv	Existuje dokument o výsledkoch procesu? Aká je miera vplyvu účastníkov na konečný výsledok?	Analýza dokumentov/Interné diskusné skupiny
	Boli výsledky transponované do opatrenia, programu, politiky?	Interné diskusné skupiny
	Ako boli výsledky procesu zhodnotené účastníkmi?	Hodnotiaci dotazník / Hodnotiace workshopy
	Bol zriadený follow-up orgán? Kto je doň zahrnutý a ako pracuje?	Analýza dokumentov/Rozhovory
	Boli výsledky procesu implementované?	Analýza dokumentov/Rozhovory
Učenie zástupcov	Boli uskutočnené tréningy?	Analýza dokumentov/Rozhovory /Interné diskusné skupiny
	Sú účastníci presvedčení, že sa zo skúsenosti naučili?	Hodnotiace dotazníky/Hodnotiace workshopy
Dynamickosť sietí	Zvýšili sa kapacity na vedenie dialógu s občanmi?	Dotazník pred a po procese/Hodnotiace workshopy
	Zlepšila sa spolupráca medzi organizáciami?	Sociogram pred a po
	Stala sa administratíva viac priepustnou?	Hodnotiace dotazníky/Hodnotiace workshopy

Zdroj: Department de Governació i Relacions Institucionals, 2013, s. 21-23.

Z hľadiska potreby hodnotenia participatívnych procesov tvorby verejných politík sú uvedené kritériá dostatočne detailné a umožňujú pochopiť participatívne procesy tvorby verejných politík komplexne, čím vzniká predpoklad na identifikáciu slabých

a silných stránok procesu, ktoré môžu viesť k zlepšeniu dialógu medzi zainteresovanými aktérmi.

Hodnotenie implementácie verejnej politiky

V prostredí občianskej spoločnosti existuje istá miera frustrácie, kedy vynaložené zdroje investované do procesu tvorby verejnej politiky s cieľom presadiť svoje záujmy, nevyústia do implementácie verejnej politiky samotnej. Táto frustrácia je o to silnejšia, ak medzi zainteresovanými skupinami prevláda silná spokojnosť s kvalitou participatívneho procesu a vysoká miera stotožnenia sa s konečnou podobou verejnej politiky, ktorá bola výsledkom konštruktívneho a korektného dialógu všetkých zainteresovaných aktérov.

Existuje množstvo interných a externých faktorov, ktoré negatívne ovplyvňujú samotnú implementáciu verejnej politiky. Implementácia verejnej politiky často závisí od finančných, ľudských, materiálnych zdrojov, politickej situácie, od aktuálnych priorít, makroekonomických veličín, celospoločenskej nálady a i. Zároveň však platí, že ambíciou verejnej správy by malo byť predchádzať takýmto situáciám nakoľko motivácia zúčastňovať sa na ďalších participatívnych procesoch na strane zainteresovaných skupín výrazne klesá ak investovaný čas, energia, expertíza, náklady obetovaných príležitostí a i. nevedli k dosiahnutiu cieľov s ktorými zainteresované skupiny vstúpili do participatívneho procesu.

V prípade ak takáto situácia nastane, je nutné viesť so zainteresovanými skupinami naďalej korektný dialóg a objasniť im aké interné a externé faktory znemožnili schválenie a implementáciu verejnej politiky (ak nie sú predmetom utajovaných skutočností). Zainteresované skupiny by mali poznať odpoveď na tieto otázky:

- *Bola verejná politika implementovaná?*
- *Ak nie, aké sú dôvody, že verejná politika nebola implementovaná?*
- *Kto rozhodol politiku neimplementovať?*
- *Boli tieto dôvody tlmočené zainteresovaným aktérom do tvorby verejných politík?*
- *Ak bola verejná politika implementovaná, podieľajú sa zainteresovaní aktéri do tvorby verejnej politiky aj na implementácii?*

Záver

Predkladaný materiál mal ambíciu zjednodušiť rozhodovanie zodpovedných osôb aký scenár zapájania verejnosti do tvorby verejných politík je optimálne aplikovať a zároveň navrhuje jednoduchý mechanizmus sebahodnotenia pre zodpovedné osoby, ktoré navrhujú alebo realizujú participatívne procesy tvorby verejných politík. Materiál uvádza taktiež niekoľko hodnotiacich kritérií, evalvačných otázok, ktoré sú relevantné v procese hodnotenia tvorby verejných politík a ich implementácie.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti verí, že tento materiál bude prínosný pre tie osoby a subjekty, ktoré sú zainteresované do participatívnych procesov tvorby verejných politík.

Prvotné overenie tohto materiálu bude prebiehať v rámci plnenia úlohy C. 26 Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorá znie: *„Vyhodnotiť tvorbu a implementáciu vybraných verejných politík zrealizovaných participatívnym spôsobom“*. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti bude pri hodnotení vychádzať z kombinácie viacerých prístupov, ktoré sú uvedené v tomto materiály.

Zoznam použitej literatúry

- Bianchi, G., Láštiová, B., & Miková, K. (2013). *Analýza a/alebo evaluácia štyroch Dialógov o verejných politikách*. Ústav výskumu sociálnej komunikácie, Bratislava.
- Department de Governació i Relacions Institucionals. (2013). *Short Guides for citizens participation. Guide to evaluating participatory processes*. Barcelona.
- International Association for Public Participation. (2006). *Public Participation Guide: Canadian environmental assessment agency*. Cit. 1. December 2014. Dostupné na Internete: Canadian environmental assessment agency: <https://www.ceaa-acee.gc.ca/default.asp?lang=En&n=46425CAF-1&offset=8&toc=show>
- Klimovský, D. (Január 2008; 11). Participačné nástroje v rukách občanov a proces tvorby politiky. *Politické vedy*, 11(3-4), 23-45.
- Paulíniová, Z. (2005). Participácia: definícia pojmu a stav na Slovensku. In V. Pirošík (Ed.), *Participácia v samospráve (nástroj protikorupčnej politiky)* (s. 13-18). Bratislava: Transparency International Slovensko.
- Sičáková- Beblavá, E. (2005). Úvod alebo zmysel participácie v širšom kontexte správy vecí verejných. In V. Pirošík (Ed.), *Participácia v samospráve (nástroj protikorupčnej politiky)* (s. 7-13). Bratislava: Transparency International Slovensko.
- Strussová, M., & Petříková, D. (2009). Možnosti a predpoklady občianskej participácie v udržateľ-nom sídelnom rozvoji. *Sociológia*, 41(4), 354-379.
- MV SR. ÚSV ROS. (2015). *Návrh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na rok 2015*.
- MV SR.ÚSV ROS. (2015). Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík.
- Warburton, D. (dátum neznámy). *Making a difference: A guide to avaluating public participation in central government*. London: Department for Constitutional Affairs.

